

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง ไตรยางศ์ คำเป็น คำตาย และเสียงวรรณยุกต์
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ระหว่างทางบันทึก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง เสนาะเสียง (๒)
รายวิชา ภาษาไทย ๑ รหัสวิชา ท ๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ไตรยางศ์

พยัญชนะไทยทั้ง ๔๔ รูป แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม หรือที่เรียกว่า “ไตรยางศ์” ตามระดับเสียง สูง กลาง ต่ำ ดังนี้

๑. **อักษรสูง** มี ๑๑ ตัว ได้แก่ ข ฃ ฉ ฐ ฎ ผ ฝ ศ ษ ส ห
๒. **อักษรกลาง** มี ๙ ตัว ได้แก่ ก จ ฎ ฏ ด ต บ ป อ
๓. **อักษรต่ำ** มี ๒๔ ตัว ซึ่งแบ่งออกเป็น อักษรต่ำคู่ และอักษรต่ำเดี่ยว ดังนี้
  - ๓.๑ **อักษรต่ำคู่** หมายถึง อักษรต่ำที่มีเสียงคู่กับอักษรสูง มี ๑๔ ตัว ดังนี้

อักษรต่ำคู่	อักษรสูง
ค ค ฌ	ข ข
ช ฉ	ฉ
ซ	ศ ษ ส
จ ฌ ฎ ฏ	ฐ ฏ
พ ภ	ผ
ฟ	ฝ
ฮ	ห

- ๓.๒ **อักษรต่ำเดี่ยว** หมายถึง อักษรต่ำที่ไม่มีเสียงคู่กับอักษรสูง มี ๑๐ ตัว ดังนี้ ง ญ ณ น ม ย ร ล ว ฟ

คำเป็น คำตาย

คำเป็น คำตาย มีประโยชน์ต่อการผันวรรณยุกต์และแต่งคำประพันธ์ ซึ่งมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

ลักษณะ	คำเป็น	คำตาย
๑. ไม่มีตัวสะกด	ประสมด้วยสระเสียงยาว เช่น กา ปี โอ	ประสมด้วยสระเสียงสั้น เช่น จู นะ โตะ ณ ธิ ก็
๒. มีตัวสะกด	- มีตัวสะกดอยู่ในแม่กง กน กม เกย เกอว เช่น กุ้ง ตัน จาม เสย ดาว - พยางค์ที่ประสมด้วยสระ ำ ใ ใ- ใ- ใ- เช่น คำ ไต ไร่ เข้า	ประสมด้วยมาตราตัวสะกดอยู่ในแม่กก กบ กต เช่น ตาก ลบ มัด

เสียงวรรณยุกต์

เสียงวรรณยุกต์ หมายถึง เสียงที่เปล่งออกมาจากลำคอเป็นเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “เสียงดนตรี” ซึ่งทำให้คำหรือพยางค์ที่มีระดับเสียงต่างกัันนั้นมีความหมายต่างกัันด้วย วรรณยุกต์ในภาษาไทย มี ๕ เสียง แต่มี ๔ รูป ดังนี้

๑. เสียงวรรณยุกต์ มี ๕ เสียง ได้แก่

เสียงสามัญ	ได้แก่	วาน	ดี	เธอ
เสียงเอก	ได้แก่	จาก	ปี	ขบ
เสียงโท	ได้แก่	สู้	ด้วย	พี่
เสียงตรี	ได้แก่	น้ำ	ล้าง	รัก
เสียงจัตวา	ได้แก่	เสือ	ถุง	จำ

๒. รูปวรรณยุกต์ มี ๔ รูป ได้แก่

๑. ' เรียกว่า ไม้เอก
๒. ˊ เรียกว่า ไม้โท
๓. ˋ เรียกว่า ไม้ตรี
๔. * เรียกว่า ไม้จัตวา

*** หมายถึง เสียงสามัญ ไม่มีรูปวรรณยุกต์

หลักการเขียนวรรณยุกต์ มีดังนี้

๑. เขียนบนส่วนท้ายของพยัญชนะต้น เช่น น้อง ไก่ แต่ถ้าพยัญชนะต้นเป็นอักษรควบหรืออักษรนำ ให้เขียนบนส่วนท้ายของพยัญชนะต้นตัวที่ ๒ เช่น กว้าง เขม่า เป็นต้น
๒. ถ้าพยัญชนะต้นมีรูปสระอยู่ข้างบน ให้เขียนรูปวรรณยุกต์บนส่วนท้ายของพยัญชนะต้น เช่น เชื่อง เกลี้ยง นี้ เป็นต้น

ข้อสังเกตเรื่องวรรณยุกต์

๑. คำทุกคำมีเสียงวรรณยุกต์ แต่บางคำมีรูปวรรณยุกต์ บางคำไม่มีรูปวรรณยุกต์ เช่น
ไก่   เสียงวรรณยุกต์เอก   รูปวรรณยุกต์เอก
ขาว   เสียงวรรณยุกต์จัตวา   ไม่มีรูปวรรณยุกต์
๒. บางคำรูปกับเสียงวรรณยุกต์ตรงกัน บางคำต่างกัน เช่น
จั่ว   เสียงวรรณยุกต์เอก   รูปวรรณยุกต์เอก
วุ่น   เสียงวรรณยุกต์ตรี   รูปวรรณยุกต์โท
๓. บางคำสะกดเหมือนกัน แต่เสียงวรรณยุกต์ต่างกัน ทำให้ความหมายต่างกัันด้วย เช่น
แยง   เสียงวรรณยุกต์สามัญ   ไม่มีรูปวรรณยุกต์
แย่ง   เสียงวรรณยุกต์โท   รูปวรรณยุกต์เอก
แย้ง   เสียงวรรณยุกต์ตรี   รูปวรรณยุกต์โท

๔. พยางค์ หมายถึง คำที่มีเสียงวรรณยุกต์ แต่ไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ พยางค์ของอักษรทั้ง ๓ หมู่ มีดังนี้

อักษรสูง	คำเป็น	พยางค์	จัตวา
	คำตาย	พยางค์	เอก
อักษรกลาง	คำเป็น	พยางค์	สามัญ
	คำตาย	พยางค์	เอก
อักษรต่ำ	คำเป็น	พยางค์	สามัญ
	คำตาย (สระเสียงสั้น)	พยางค์	ตรี
	คำตาย (สระเสียงยาว)	พยางค์	โท

การผันวรรณยุกต์

อักษร ๓ หมู่	คำเป็น/ คำตาย	เสียงวรรณยุกต์					พยางค์
		สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา	
อักษรกลาง	คำเป็น	ปา	ป่า	ป้า	ป๊า	ป๋า	สามัญ
	คำตาย	-	กะ	ก๊ะ	ก๊ะ	ก๊ะ	เอก
อักษรสูง	คำเป็น	-	ข่าว	ข่าว	-	ข่าว	จัตวา
	คำตาย	-	สะ	สะ	-	-	เอก
อักษรต่ำ	คำเป็น	รุ่ง	-	รุ่ง	รุ่ง	-	สามัญ
	คำตาย (สระเสียงสั้น)	-	-	คะ	คะ	คะ	ตรี
	คำตาย (สระเสียงยาว)	-	-	โนต	โน้ต	โน้ต	โท